

ก1122

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑๕๔๐ วันพุธที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๗

“การพัฒนาโกโก้

พืชความหวังใหม่”

นาริลักษณ์ สุขกิจ

กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร

โกโก้เป็นพืชยืนต้นชนิดใหม่สำหรับประเทศไทย ถ้าต้นเป็นพุ่มเตี้ย ออกดอกออกผลที่ลำต้นและกิ่งใหญ่

ต้นโกโก้ที่ปลูกจากเมล็ดจะให้ผลเมื่ออายุประมาณ ๒-๓ ปี จะให้ผลผลิตสูงเมื่ออายุ ๔-๑๕ ปี โกโก้เป็นไม้ยืนต้นที่มีอายุยืนนานกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประเทศไทยยังปลูกโกโก้กันไม่มากนัก เนื่องจากสถานการณ์การปลูกและการจำหน่ายยังไม่เอื้ออำนวย อาทิเช่น พันธุ์ปลูก การดูแลรักษาและการจำหน่าย ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะทำให้เกิดความพอใจ

จากสภาวะ การผลิต และการจำหน่ายโกโก้ของโลก ประเทศผู้ผลิตโกโก้แห่งรายใหญ่ของโลกเรียงตามลำดับ คือประเทศไอเวอรีโคสต์ กานา บราซิล ไนจีเรีย แคนเมอรูน และมาเลเซีย ฯลฯ

ส่วนประเทศผู้นำเข้าโกโก้ที่สำคัญของโลก ได้แก่สหรัฐอเมริกา เยอรมันตะวันตก เนเธอร์แลนด์ สหภาพโซเวียต สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และอิตาลี เป็นต้น

จะเห็นว่าประเทศผู้ใช้เมล็ดโกโก้แห้งเพื่อป้อนโรงงานเหล่านี้เป็นประเทศที่อยู่ในเขตกึ่งร้อนทั้งสิ้น ไม่สามารถปลูกโกโก้ได้ จำเป็นจะต้องสั่งสำหรับป้อนโรงงานจากประเทศในเขตร้อนเป็นส่วนใหญ่

สำหรับสถานการณ์การผลิตและการจำหน่ายของประเทศไทยนั้น ประเทศไทยสั่งโกโก้เข้ามาใช้ในประเทศปีละกว่า ๕๐ ล้านบาท

นำมาใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยาสูบมากที่สุด นอกนั้นก็ใช้สำหรับเป็นเครื่องดื่ม และ

ส่วนผสมอาหาร หรือเครื่องสำอางต่างๆ โดยนำเข้าในรูปของเมล็ดโกโก้แห้ง โกโก้เฟสดี เนยโกโก้ ชอคโกแลต และอาหารปรุงแต่งที่ผสมโกโก้

ประเทศที่สั่งเข้า ได้สั่งจากประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์มากที่สุดรองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก เป็นต้น

โกโก้จึงเป็นพืชที่ต้องเร่งส่งเสริมให้ปลูกเพื่อทดแทนการนำเข้าดังกล่าว และอาจจะเป็นพืชที่ส่งออกทำรายได้เข้าประเทศในอนาคตอีกด้วย

ขณะนี้ ประเทศไทยปลูกโกโก้กันบ้าง

ทางภาคใต้ ซึ่งมีปริมาณน้อยมาก ผลผลิตที่ได้อาจจะส่งจำหน่ายยังประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ เนื่องจากที่แล้วยังไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมรับซื้อในประเทศ

จากสภาพพื้นที่และภูมิอากาศทางภาคใต้นี้มีฝนตกชุก ความชื้นในอากาศสูง มีส่วนมะพร้าวอยู่ทั่วไป คล้ายคลึงกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นผู้ผลิตโกโก้ส่งออก เป็นอันดับที่ ๒ ของโลก และจากการศึกษาสถานการณ์ปลูกโกโก้เป็นพืชแซมสวนมะพร้าวที่ประเทศมาเลเซียของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรพบว่า

ถ้าปลูกโกโก้เป็นพืชแซม ได้ต้น มะพร้าวในระยะปลูก ๓ คูณ ๓ เมตร ระหว่างแถวมะพร้าว โดยที่ระยะปลูกมะพร้าวเป็น ๔ คูณ ๔ เมตร และมะพร้าวมีอายุ ๑๐ ปีขึ้นไปแล้ว จะได้ผลผลิตโกโก้เป็นมูลค่า ๒ เท่าของมูลค่าผลผลิตมะพร้าว และจะทำให้มูลค่าผลผลิตมะพร้าวสูงขึ้นเรื่อยๆเนื่องจากได้รับปุ๋ยจากโกโก้

ดังนั้น เพื่อเป็นการหาแนวทางในการส่งเสริมการปลูกโกโก้ ให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่ทดแทนการนำเข้าในปัจจุบัน และอาจจะเป็นพืชส่งออกเพื่อทำรายได้เข้าประเทศในอนาคตกรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ทดสอบการปลูกโกโก้เป็นพืชแซมในสวนมะพร้าวภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้นมา จนถึงปี ๒๕๒๔ โดยเลือกเจ้าของสวนอาสาสมัครที่สนใจ มีสวนมะพร้าวที่ได้รับผลแล้ว อายุตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป เข้าร่วมจัดทำแปลงทดสอบการปลูกโกโก้ ระหว่างต้นมะพร้าว ไร่ละ ๕ ไร่ติดต่อกัน ๓ ปี จัดทำเฉลี่ยปีละ ๒๐๐-๓๐๐ ไร่ ภายใต้การควบคุมดูแล จาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทางราชการ ได้ ช่วยเหลือ ในด้านพันธุ์ ปุ๋ยเคมี และยาเคมี กำจัดศัตรูพืชตามความจำเป็น พร้อมกับให้คำแนะนำในการปลูกตลอดจนการจำหน่ายผลผลิตผลอย่างใกล้ชิด

การจัดทำแปลงทดสอบดังกล่าว จนถึงปัจจุบัน พืชจะสรุปผลได้ คือ

ในด้านการเจริญเติบโต และการให้ผลผลิต พบว่า โกโก้สามารถจะเจริญเติบโตผลิดอกออกผลภายใต้สภาพได้ต้นมะพร้าวได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดต่างๆ คือสภาพดินต้องอุดมสมบูรณ์พอสมควรมีการระบายน้ำดี จะต้องมีการใส่ปุ๋ยไม่มากและน้อยจนเกินไป ปริมาณที่เหมาะสม คือ ๕๐-๖๐ เปอร์เซ็นต์

ในรายที่เกษตรกรให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลรักษาดี ต้นโกโก้ก็สามารถเจริญเติบโตและพัฒนาออกผลได้เป็นอย่างดี แต่ก็มีหลายรายและหลายแปลงต้อง ประสบกับความล้มเหลว เนื่องจากขาดการเอาใจใส่ และดูแลรักษาแม้ว่าสภาพดินและสภาพปริมาณน้ำจะเอื้ออำนวยก็ตาม

ผลการทดสอบในด้านเศรษฐกิจ โดยสัดส่วนมะพร้าวของเกษตรกรโดยทั่วไป ขาดการปฏิบัติดูแลรักษา ปลูกอย่างไรก็อยู่อย่างนั้น คอยเฉพะเวลาเก็บเกี่ยวผลเท่านั้น สวนมะพร้าวจึงตกอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม ให้ผลผลิตต่ำ ประกอบกับราคาตกด้วย จึงมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอแก่การครองชีพ บ้างก็อพยพออกจากสวนเดิม หรือขายไปหาที่แห่งใหม่ประกอบอาชีพอื่น เช่น สร้างสวนกาแฟ สวนเงาะ หรือรับจ้างอยู่ในเมือง เป็นต้น

การทรารายได้เพิ่มในสวนมะพร้าว เช่น การปลูกโกโก้เป็นพืชแซม จึงเป็นสิ่งที่น่าพิจารณาหากได้เอาใจใส่ดูแลรักษาดีก็ จะช่วยเพิ่มรายได้ให้เจ้าของสวนได้ ดังตัวอย่างจากประเทศมาเลเซีย ที่ประสบผลสำเร็จมาแล้ว โดยที่โกโก้ให้รายได้ให้แก่ผู้ปลูก ถึง ๒-๓ เท่าของรายได้มะพร้าวอย่างเดียว

อีกประการหนึ่งการปลูกในสวนมะพร้าวเมื่อใส่ปุ๋ย ให้แก่โกโก้ ก็จะเป็น การเพิ่มปุ๋ย ให้แก่มะพร้าวไปพร้อมกันด้วย ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นกว่าเดิม เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ที่ดิน แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีรายได้เพิ่มขึ้นทั้ง ๒ ทาง ในพื้นที่เดียวกัน

เกษตรกร ที่ปลูก โกโก้แซม ใน สวนมะ-

พร้าวในปัจจุบันยอมรับว่า เมื่อปลูกโกโก้ในสวนมะพร้าวแล้ว ทำให้มะพร้าว ตกชั้นขายได้มากขึ้นและยังมีรายได้เพิ่มจากโกโก้ อีก โดยไม่เสียประโยชน์อื่นใด

ผลจากแปลงทดสอบดังกล่าว พืชจะทราบได้ว่า สภาพพื้นที่และดินฟ้าอากาศของสวนมะพร้าวสามารถปลูกโกโก้ให้ได้ผลได้ แต่อาจจะยังไม่ได้ผลดีนัก ดังเช่นที่ประเทศมาเลเซีย เนื่องจากเรายังขาดเทคโนโลยีบางอย่าง เช่น พันธุ์ดี และการใช้ ปุ๋ยที่ถูกต้อง รวมทั้งปัญหาในด้านการตลาด

ในระยะนี้หน่วยราชการ ที่เกี่ยวข้อง คือ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และภาคเอกชน ได้ร่วมมือกันแก้ปัญหาดังกล่าว ในขั้นแรกได้สำรวจปริมาณ ความ ต้องการ เมล็ด โกโก้ แห่งเพื่อป้อนโรงงานในแต่ละปี และได้จัดทะเบียนผู้ปลูกโกโก้ เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๔

ได้ทราบว่า มีผู้ปลูกโกโก้ในท้องที่ ๑๔ จังหวัด จำนวน ๗๒๘ ราย รวมพื้นที่ ปลูกทั้งสิ้น ๔,๐๙๓ ไร่ ได้ผลผลิตเมล็ดโกโก้ แห่งประมาณ ๑๓๐ ตันต่อปี นับว่าเป็นปริมาณที่น้อยมาก ไม่เพียงพอับความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมโกโก้ ซึ่งขณะนี้มีอยู่หลายโรงงาน และไม่เพียงพอกับกาใช้ภายในประเทศ

ยังสามารถเพิ่มปริมาณการผลิตได้อีกมาก ควรที่จะได้เร่งส่งเสริมและพัฒนาให้ปลูกโกโก้กันมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและรายได้จากการทำสวนมะพร้าวให้สูงขึ้น

สำหรับแนวทางการพัฒนาโกโก้ นั้น จากการศึกษาถึงความเป็นไปได้ของการปลูกโกโก้ เป็นการค้าของหลายหน่วยงาน พบว่า การปลูกโกโก้มีลู่ทางแจ่มใส โดยเฉพาะการปลูกพืชแซมในสวนมะพร้าว ซึ่งนิยมกันมากในต่างประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย เป็นต้น เพราะเป็นการเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช ลดการชะล้างของดิน และยังทำให้มะพร้าวมีผลตกขึ้น

แต่เนื่องจากโกโก้เป็น พืช ใหม่ที่ เพิ่ง จะเริ่มพัฒนาให้เป็นพืชเศรษฐกิจความหวังใหม่ของประเทศและพันธุ์ ปลูกได้นำ มา จาก ต่าง ประเทศ ปัญหาที่เกษตรกรพบอยู่ในเวลานี้ คือ ขาดพันธุ์ที่ดีที่จะใช้ปลูก ขาดความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องการบำรุงดูแลรักษา การป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือที่เรียกว่าการอารักขาพืช การแปรรูป โดยเฉพาะการหมักโกโก้ ทั้งนี้เพราะเกษตรกรไม่คุ้นเคยกับพืชนี้มาก่อน

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้บรรจุเรื่องนี้ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๖ ที่จะต้องเร่งพัฒนาและส่งเสริม โดยกรมวิชาการเกษตรจะทำการวิจัยเกี่ยวกับการคัดพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ ให้ได้พันธุ์ใหม่ที่ดีกว่า พร้อมกับวิจัยในด้านกา

เกษตรกรรม การใส่ปุ๋ย การอารักขาพืช และการแปรรูป เพื่อนำผลที่ได้มา ส่ง เสริมแก่เกษตรกรต่อไป ในขณะที่ผลงานวิจัยยังไม่ออกสู่เกษตรกรนี้ จึงมีความจำเป็นจะต้องเรียนแบบของประเทศมาเลเซียไปก่อน ดังที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้แนะนำเกษตรกรจัดทำแปลงทดสอบการปลูกโกโก้ในขณะนั้นและปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ

การส่งเสริมให้ปลูก โกโก้จึงน่าจะมีความเป็นไปได้สูง เมื่อพิจารณาจากพื้นที่ปลูกมะพร้าวในภาคใต้ และภาคตะวันตก มีประมาณ ๑ ล้านไร่เศษ ถ้าส่งเสริมให้ปลูกโกโก้เป็นพืชแซมในสวนมะพร้าวเพียงครึ่งหนึ่งของพื้นที่คือ ประมาณ ๕ แสนไร่ จะสามารถผลิตเมล็ดโกโก้ได้ปีละ ๖๕,๐๐๐ ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑,๖๒๕ ล้านบาทต่อปี คิดจากผลผลิตเฉลี่ย โกโก้ แห่ง ๑๓๐ กิโลกรัม ต่อไร่ ราคา กิโลกรัมละ ๒๕ บาท ในขณะที่ราคาในท้องถื่นปัจจุบันกิโลกรัมละ ๓๕-๔๐ บาท ถ้าโกโก้มีอายุ ๕-๑๐ ปี จะมีรายได้จากโกโก้ไร่ละประมาณ ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท โดยยังไม่รวมรายได้จากมะพร้าวซึ่งเป็นรายได้หลักของเกษตรกร เป็นการเพิ่มรายได้แก่เจ้าของสวนมะพร้าวอีกทางหนึ่ง และทำให้เกษตรกรมีงานทำในท้องถิ่นทุกฤดูตลอดปีอีกด้วย

สนใจสอบถามรายละเอียดได้ที่ ฝ่ายไม้ผล กองส่งเสริมพืชพันธุ์ กรมส่งเสริมการเกษตร บางเขน กรุงเทพฯ โทร. ๕๗๕-๓๔๐๔

หมายเหตุ เรียบเรียงจากข้อมูลเอกสารเรื่อง โกโก้พืชความหวังใหม่ โดย นายสมชาย สุคนธ์สิงห์ กองส่งเสริมพืชพันธุ์ กรมส่งเสริมการเกษตร